

den almindelige Oplysning i Landet, end den nuværende Skole i Sorø gløve. Jeg forlanger for Øvrigt ikke, at man alene skal tage Hensyn til den Betænkning, som i sin Tid blev afgiven af den Kommission, som den Gang — saavidt jeg erindrer i 1866 — var nedsat, men jeg har dog den Formening, at der ogsaa ved denne Kommission blev givet saa vesentlige Bisk i den Retning, at de vel kunne fortjene at blive tagne under nærmere Overveelse. Hvad igrigt angaar de lærde Skoler omkring i Landet, saa koste de jo gjennemsnitligt, antager jeg, ikke mere end en Snes Tusinde Daler hver. Den ærede Ordfører udtalte, at han fandt det rigtig, at nogle af disse bleve nedlagte, for at der derigjennem kunde vindes flere Midler til Understøttelse af Realskolerne i Landets forskjellige Kjøbstæder, og jeg vil ikke tilbageholde den Mening, at jeg tror, at dette kan være rigtig, thi Realskolerne omkring i Kjøbstæderne ere stillede meget knapt. Noget Lignende blev ogsaa antydet af det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds (Sagb) og det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds (Bagger) ved deres Omtale af Thisted Realskole, og jeg tror ogsaa, at man ved en anden Anvendelse af disse Midler kunne komme til at opnaa noget Mere for den almindelige Folkeoplysning, end der nu opnaas i dette Viemed. Jeg veed, at der findes smaa, fattige Kjøbstadkommuner, hvor man gjerne vilde gaa til en sybligere Ombannelse af Skolevesenet, men hvor man ikke kan dette paa Grund af, at man mangler Midler dertil. Der- som man paa et saadant Sted, hvor der tillige findes en lærd Skole, kunde komme til at gjøre en saadan Forandring, at det kunne komme saadanne Byer til Nytte, saa vilde disse Skoler des- uagtet kunne benyttes af den Befolkning, som bor der i Omegnen, i en ikke ringe Udstrækning med ligesaa stor Nytte, om ikke med større Nytte for den almindelige Oplysning, end de lærde Skoler for Dieblikket have. Spørgsmaalet om Seminaristernes Uddannelse og om en Deling af deres Uddannelse, saaledes at de først — som den ærede Ordfører udtalte — bleve examinerede med Hensyn til deres Dannelse i Almindelighed og derefter toge den egentlige Embedsprøve, skal jeg just ikke komme dybt ind paa; men jeg har dog den Formening, at nogen Forandring i denne Henseende ogsaa kunde have sin Betydning. Om en saadan Forandring kunde bringes i Forbindelse med en eventuel Ombannelse af Skolen i Sorø, har jeg vel min Mening om; uden at jeg dog i dette Dieblik skal komme nærmere ind derpaa.

Th. Nielsen: Jeg skal begynde, hvor den ærede sidste Daler slap, nemlig med de lærde Skoler. Jeg er med ham enig i, at de ere noget dyre, og navnlig blive de dyre, naar man ser hen til, hvad forskellige private Skoler f. Ex i Beile og Fredericia, koste; de hjælpe sig med det Halve,

uagtet de have et lignende Antal Elever, ikke at tale om Skolen i Svendborg, hvor det har for- høuset mig, at man endog har kunnet drive det op til 136, og at Skolens Omkostninger kun er 10,000 Kr.; det ser i alle Maader ud til, at Skolen drives godt. Ved samme Leilighed skal jeg gjøre en lille Bemærkning til de ærede Med- lemmer fra Thisted Amt, der have talt Thisted Realskoles Sag saa varmt, og sige, at, naar man ikke har ment at kunne gaa ind paa Forslag under Nr. 78, saa er det for mig begrundet deri, at der overhovedet foreligger saa mange Andra- gender om Understøttelse til andre Skoler, og Thisted Realskole kan ingenlunde siges at være ringe støttet, idet den allerede faar 1,800 Rd. Man kunde nu maaske til Forsvar for de store Summer, som anvendes paa de lærde Skoler, sige, at det er de lærde Skoler, som afgive Stoff til Universi- tetet, og at det er der, hvor de unge Mennesker faae den almindelige Forberedelse for siden at kunne tage imod videregaaende Uddannelse. Der blev sagt igaar, at, da Landets Oplysning og endog dets Frihed og dets Forsatning hvilede paa Uni- versitetet, saa var det ikke afveien, at man udgav disse store Summer. Hvad det angaar, at vor Frihed skulde hvile paa den lærde Dannelse og paa Højskolen, saa har jeg allerede sagt Noget derom igaar, men jeg skal idag yderligere tilføie i Fortsættelse deraf, at, hvis det er Lidskædet, saa tror jeg, at vor Friheds Grundvold er grumme usikker; thi ved at tænke videre efter er jeg kom- men til at spørge: Hvem er Skyld i Revolutioner og Omskyrning af Forsatninger? Det er netop Universitetet og Universitetspartierne, som synes at have en sjelden Lust til at omstabe den Forsat- ning, de selv have været med til at skabe. Er det ikke netop Universitetspartiet i Frankrig og Spanien, som har foranlediget de Omvæltninger, som der ere komne tilstede? (En Stemme: Kieler-Universitet). Ja, Løgn er en Videnskab, sagde den Slemme, han studerede ved Kiels Uni- versitet. Jeg tror gjennem disse Exempler at have peget paa, at man visseelig ikke kan sige noget Saadant. Jeg behøver ogsaa blot at henvise til vort eget Universitetsparti, hvad jeg allerede gjorde igaar, der jo i tidligere Tid støttede vor fri For- satning, eller ialtsald mente at gjøre det, men som ganske vist senere hen er bleven den mindre ventlig stemt — for at bruge et særdeles mildt Udtryk. (En Stemme: Hvorfor?) Det ærede Medlem fra Bornholm siger: Hvorfor? (Kofod: Det var ikke mig!); ja, det Spørgsmaal maa han for- modentlig have klaret, jeg veed ikke hvorfor; det er ikke, fordi vi have have misbrugt denne Frihed. Jeg vil sige, hvornaar denne frie Forsatning er sikret; thi jeg er konservativ, jeg giver mig ikke af med at ville have een Forsatning idag og en anden imorgen. Jeg holdt paa Sunigrundloven, da vi havde den, saavidt min Evne strakte til, og derfor holder jeg paa den nu bestaaende, da vi